

Türkiye'nin Antidamping Soruşturmasını Etkileyen Faktörler: Sanayi Verileri ile Ekonometrik Bir Analiz

Veysel Avşar

Yrd. Doç.Dr., Uluslararası Antalya Üniversitesi, İİBF, Ekonomi Bölümü
veysel.avsar@antalya.edu.tr

Türkiye'nin Antidamping Soruşturmasını Etkileyen Faktörler: Sanayi Verileri ile Ekonometrik Bir Analiz

Özet

Bu çalışmada yerel sanayiye ait üretim ve ithalat verileri ile Türkiye'deki antidamping soruşturma sayısını etkileyen faktörler analiz edilmiştir. Yerel sanayinin toplam istihdamı, üretim miktarlarındaki ve ürettikleri ürünlerin ithalatındaki yüzdelik değişiklik açıklayıcı değişken olarak kullanılarak tahmin edilen Negatif Binomial Regresyon sonuçlarına göre yerel sanayilerin büyüklüğü, üretimlerindeki azalma ve iç piyasada ithalattan dolayı artan rekabetin soruşturma sayılarını arttırdığı bulunmuştur. Bu bulgular yerel sanayilerin mali gücü ve lobcilik yetisinin, ayrıca uluslararası rekabet edebilme gücü ve ekonomik performansının antidamping uygulamaları açısından önemini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Antidamping, İthalat koruması, Ticaret Politikaları, Türkiye, Sanayi Verisi

Factors affecting Turkey's Antidumping Petitions: An Econometric Analysis using Industry Data

Abstract

This study analyzes the factors that affects the number of antidumping investigations in Turkey using production and import database of domestic industries. Negative Binomial Regression estimates in which the regressors are total employment, output and import growth of domestic industries show that the size of the domestic industry, a fall in output and an increase in the imports increase the number of filings. This findings points the importance of the financial and lobbying power of industries, the ability to compete internationally and the economic performance on antidumping practices.

Keywords: Antidumping, Import Protection, Trade Policy, Turkey, Industry Data

1. Giriş

Küresel ticaretin 80'lerden sonra ve de özellikle 1995 yılında Dünya Ticaret Örgütü'nün (WTO) kurulmasıyla tecrübe ettiği liberalizasyon trendi, yerel sanayilerin tarife dışı koruma araçlarına yönelmesine yol açmıştır. Günümüzde bu araçlar arasında antidamping açık ara farkla en çok uygulanan ve ticari etkisi en yüksek olanıdır. WTO verilerine göre bugün 40'dan fazla üye ülkenin antidamping yasası vardır ve son 20 yılda açılan antidamping soruşturması sayısı 5000 civarındadır (World Trade Organization).

Damping bir ürünün adil fiyat değerinin altında ihraç edilmesidir. WTO kurallarına göre bir ülkedeki yerel üreticiler dampinge maruz kaldıklarını düşündükleri anda kendi ülkelerindeki dış ticaret ile ilgili kamu kurumlarına antidamping soruşturması için başvurabilir ve söz konusu ürünler için koruyucu önlem talep edebilirler. Bu soruşturmalarda yerli üreticiler öncelikli olarak dampingin varlığını, daha sonra da bu dampingin yerel piyasaya maddi zarar sağladığını belgelemekle yükümlüdürler. Soruşturmayı inceleyen kurumlar eğer şikayeti haklı bulurlarsa ithal edilen ürüne antidamping vergisi uygulayarak söz konusu ürünün yerel piyasadaki fiyatının adil seviyeye çıkmasını sağlarlar. Ancak, dampingin varlığı ile veya var olan dampingin iç piyasadaki negatif etkisi ile alakalı deliller yetersiz bulunduğu takdirde soruşturma iptal edilir ve herhangi bir koruyucu tedbir uygulanmaz. Antidamping uygulamalarına ait çalışmalara bakıldığında bu vergilerin tarifelere göre oldukça yüksek olduğu ve dış ticaret rakamlarına oldukça sert bir negatif etki yaptığı gözlenmektedir (Prusa (2001), Avsar (2013a)).

Antidamping koruması tüm dünyaya hızla yayılırken, Türkiye de kendi coğrafyasının en fazla antidamping uygulayan ülkesi haline gelmiştir. Dünya Bankası Global Antidamping Verileri'ne göre Türkiye bugüne kadar 1000'in üzerinde ürün için antidamping soruşturması açmıştır. Bu soruşturmaların yüzde 75'i olumlu netice vermiş ve ortalama olarak yüzde 35'e yakın bir antidamping vergisi uygulanmıştır. Bu rakam Türkiye'nin WTO üyeliğinin ardından uyguladığı ortalama tarifelerin 3 katı kadardır (World Development Indicators).

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki yerel sanayilerin antidamping soruşturma sayısını etkileyen faktörleri incelemektir. Bu amaçla Standart Uluslararası Ticaret Sınıflandırması (SITC) 3 basamaklı dış ticaret ve üretim verileri kullanılarak ekonometrik bir analiz yapılmış ve belirli değişkenlerin antidamping sayısına etkisi istatistiksel olarak sınanmıştır. Türkiye çok aktif bir antidamping kullanıcısı olmasına rağmen, Türkiye'nin antidamping uygulamalarının sanayi verileri ile analizi henüz hiçbir çalışmaya konu olmamıştır. Bu açıdan çalışmamız çok önemli bir boşluğu doldurmaktadır.

2. Türkiye'nin Antidamping Uygulamalarına Genel Bakış

Antidamping uygulamaları Dünya Ticaret Örgütü'nün Antidamping Anlaşması çerçevesinde yürütülmektedir. Türkiye antidamping ile ilgili olarak 1989 yılında İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanun'u yürürlüğe koymuş ve yerel üreticiler ilk antidamping soruşturmasını o sene açmıştır. Bunu takiben, WTO'nun Ticaret ve Gümrük Tarifeleri Genel Anlaşması'nın (GATT) yerine kurulduğu 1995 yılına kadar 75 ayrı soruşturma açılmış ve bunların 41 tanesi koruyucu tedbir uygulanması kararı ile sonuçlanmıştır.

Tablo 1'de de gösterildiği üzere Türkiye'nin WTO üyeliği ile birlikte yerel üreticiler antidamping soruşturmalarında hız kesmiş, ancak 2000'li yıllarda soruşturma sayısı hızlı bir ivme yakalamıştır. WTO üyeliğinin ilk iki yılında hiçbir soruşturma açılmazken, 2000 yılına kadar ortalama 5 soruşturma, 2000 yılından sonra ortalama 14 soruşturma takip edilmiştir. Türkiye'nin uyguladığı gümrük tarifelerinin WTO öncesi ortalama olarak yaklaşık % 10 civarında ancak 2000'li yıllarda % 3 seviyelerinde olduğu düşünüldüğünde, yerel üreticilerin antidamping soruşturmalarını ithalat koruması talep etmek adına bir kaçamak noktası olarak gördüklerini söylemek mümkündür. 2000'li yıllarda açılan antidamping soruşturmalarının yüzde 94'ünün kesin önlem kararı ile sonuçlanması da literatürde antidamping soruşturmalarındaki artış ile alakalı savunulan tezlerden biri olan ikame etkisinin Türkiye için geçerli olduğunu göstermektedir.¹

Tablo 2 antidamping yasının uygulanmaya başlamasından 2004 yılına kadar açılan antidamping soruşturmalarının hedef alınan ülkelere göre dağılımını göstermektedir.² Türkiye ekseriyetle Çin menşeli ürünler için soruşturma açmıştır. Toplam soruşturma sayısında Çin'i hedef alan soruşturmaların payı yüzde 30 civarındadır. Bunun yanında Türkiye'nin en çok hedef aldığı 10 ülkeye baktığımızda genelde Uzak Asya ülkelerini ve Karadeniz komşuları Romanya ve Rusya'yı hedef aldığı gözlemlenmektedir.

Tablo 3'te Türkiye'de açılan antidamping soruşturmalarının yerel sanayiler itibarıyla dağılımı özetlenmiştir. İlk sütun toplam antidamping soruşturması sayısını, ikinci sütun koruyucu tedbir kararı ile sonuçlanan soruşturma sayısını ve son basamak soruşturmaları konu olan ürün sayılarını (6 basamak HS) göstermektedir. Dokuma, ana kimya ve lastik ürünleri sanayileri en fazla soruşturma açan üç sanayi olarak göze çarpmaktadır. Özellikle dokuma sanayi Türkiye'deki antidamping uygulamaları açısından oldukça fazla önem arz etmektedir. Toplam soruşturmalarda dokuma sanayinin % 28'lik, soruşturmaya konu olmuş ürünler açısından bakıldığında da % 64'lük bir paya sahip olduğu gözlenmektedir. Bunun yanında dokuma

¹ İkame etkisi hipotezine göre ülkelerin gümrük tarifelerinde gözüken azalmalar iç piyasada açılan antidamping soruşturmalarına pozitif bir etki yapmaktadır. (Feinberg and Reynolds, 2006; Moore and Zanardi, 2011)

² 2004 yılı bu çalışmada kullanılan sanayi verilerinin mevcut olduğu son yıldır.

sanayinin açtığı soruşturmaların % 70'e yakınından koruyucu tedbir kararı çıkmıştır (Dünya Bankası Geçici Ticaret Korumaları Veri Tabanı).

3. Literatür

1980'lerin sonuna kadar çoğunlukla gelişmiş ülkeler tarafından kullanılmasına rağmen, antidamping uygulamaları bugün tüm dünyada hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerin yaygın olarak başvurduğu bir koruma metodu haline gelmiştir. Dolayısıyla, bu alanda ekonomistlerin birçok ampirik çalışmalar yaptığı görülmektedir. Bu çalışmaların bir grubu ülkelerin antidamping soruşturması açmasını ve bu soruşturmaların sonuçlarını etkileyen başlıca faktörleri analiz etmektedir. [İthalat payı (Aggarwal, 2004), misilleme (Feinberg ve Reynolds (2006), döviz kuru ve makroekonomik değişkenler (Knetter ve Prusa (2004))].

Diğer bir grup ise yaygın olarak antidamping vergilerinin ticaret hacmine etkilerine yoğunlaşmış ve bu vergilerin uygulandığı ürünlerin ithalat hacmini ciddi bir şekilde azalttığını göstermiştir. Uygulanan vergilerin yanında, soruşturmanın kendisinin dahi sonucu ne olursa olsun ticaret hacminde azalmaya yol açtığı ortaya konmuş, bunun yanında soruşturmalarda adı geçmeyen üçüncü ülkelere olan ithalat talebinin arttığı sonucuna ulaşılmıştır. [A.B.D. için Prusa (2001), Avrupa Birliği için Lasagni (2000), Hindistan için Ganguli (2008), Kanada için Malhotra ve Rus (2009), Türkiye için Avşar (2013a)] Ayrıca, ampirik çalışmalar bu vergilerin çok ciddi şekilde iç piyasada fiyat artışına yol açtığını da ortaya koymaktadır. [Staiger ve Wolak 1994, Avsar (2013a)]

Her ne kadar antidamping vergilerinin ülke düzeyinde hem politik hem de ekonomik değişkenlerle analizi sıkça yapılmış olsa da, sanayi düzeyinde yapılan çalışmalar bir iki istisna dışında yoktur. Bown (2008) gelişmiş ülkeler üzerinden yaptığı analiz sonucunda üretim ve istihdam payı yüksek sanayilerde soruşturma açma olasılığının daha yüksek olduğunu ortaya koymuş ve bunu antidamping soruşturması açmak için katlanılması gereken belli bir soruşturma ve lobcilik maliyetini kaldırabilme yetisine bağlamıştır. Belderbos (1997) Japonya'yı baz alan çalışmasında antidamping vergilerinin bu vergilerden kaçmak isteyen dış yatırımcı firmalar tarafından Japonya'ya yapılan doğrudan yabancı yatırımları arttırdığını ortaya koymuştur. Bu alanda önemli çalışmalardan biri de Konings ve Vandenbussche (2005) tarafından yapılmıştır. 4000'e yakın Avrupa firması üzerinden yürütülen çalışma sonucu yazarlar, iç piyasadaki firmaların antidamping vergileri sayesinde piyasa gücünü önemli ölçüde arttırdıklarını ortaya koymuşlardır.

Türkiye, WTO üyeleri arasında en fazla antidamping soruşturması açan gelişmiş ülkelerden biri olmasına rağmen, ülkemizde ki antidamping uygulamalarının ampirik analizi noktasında literatürde ciddi bir boşluk gözükmektedir. Türkcan ve Dışbudak (2005) genel ekonomi seviyesinde soruşturma verileri ile makroekonomik değişkenlerin Türkiye'deki antidamping kararlarını etkilediğini, Avşar (2013b) ise

ürün bazlı çalışmasında Türkiye'nin uyguladığı antidamping vergilerin ithalat değerlerine ciddi negatif etki yaptığını göstermiştir. Bu çalışma, detaylı sanayi üretim ve ithalat verileri kullanması nedeni ile her ikisinden de ayrılmakta ve bu açıdan Türkiye üzerine yapılan çalışmalarda bir ilki ortaya koymaktadır.

4. Ekonometrik Model

4.1. Hipotezler

1. Antidamping soruşturması açmak yerel üreticiler için belli yasal prosedürlere uymanın yanında önemli bir mali yükü de beraberinde getirmektedir. İyi bir soruşturma hazırlayabilmek için organizasyon maliyetleri, seyahat, belli yasal prosedürler, avukatlık ve danışmanlık gibi hizmetler bu maliyetin kalemlerinden sadece bazılarıdır. Büyük sanayiler için bu mali yükü üstlenmek nispeten daha kolay olacağından sanayinin büyüklüğü ile antidamping soruşturması sayısı arasında pozitif bir ilişki vardır. Bununla birlikte, soruşturmayı açan firmaların belli lobicilik faaliyetleri içinde bulunmalarının da gerekebileceği ve güçlü sanayilerin lobicilik yetilerinin daha iyi olacağı varsayımı da bu hipotezi destekleyen ayrı bir faktördür.

2. WTO kurallarınca antidamping soruşturması açan firmaların damping neticesinde maddi zarar gördüklerini belgelemeleri gerekir. Bu açıdan, eğer bir sanayinin üretiminde geçen yıllara göre azalma olmuş ise, soruşturmayı açan tarafların damping ve maddi zarar ile ilgili ikna kabiliyetleri artacaktır. Dolayısıyla, sanayinin üretimindeki yüzdelik değişim ile açılan antidamping soruşturması sayısı arasında negatif bir ilişki vardır.

3. Damping soruşturması haksız rekabete uğradığını düşünen firmalar tarafından açıldığından, söz konusu sanayiye ait ürünlerin ithalatında meydana gelecek artış firmaların rekabet gücünü zayıflatacak ve bu nedenle firmalar antidamping soruşturması açarak uluslararası rekabetin iç piyasada meydana getirdiği dezavantajlardan korunmaya çalışacaklardır. Bu nedenle yerel sanayiye rakip olan ürünlerin ithalatındaki yüzdelik değişim ile antidamping soruşturması sayısı arasında pozitif bir ilişki vardır.

4.2. Model ve Veri

Yukarıdaki hipotezleri test etmek amacıyla bu çalışmada 28 adet sanayi (3 basamak ISIC) için 1989 ile 2004 yılları arasında dengesiz panel (unbalanced panel) verisi oluşturulmuş ve bağımlı değişken olarak yerel sanayilerin açtığı antidamping soruşturma sayısı kullanılmıştır (AD_{it}). Açıklayıcı değişken olarak ise emp : Sanayinin toplam istihdamı, $Output_{gr}$: Sanayinin toplam üretimindeki yüzdelik değişim ve Imp_{gr} : Söz konusu sanayideki ürünler için Türkiye'nin yaptığı ithalattaki yüzdelik değişim kullanılmıştır.

Tahmin edilecek ekonometrik model aşağıdaki gibidir:

$$AD_{it} = \beta_1 + \beta_2 \log(emp_{i,t-1}) + \beta_3 Outputgr_{i,t-1} + \beta_4 Impgr_{i,t-1} + \gamma_t + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

(i: yerel sanayi, t: yıl)

Antidamping yazınındaki çalışmalarda döviz kuru, milli gelir ve ticaret dengesi gibi makroekonomik faktörlerin de soruşturma sayısını etkilediği ortaya koyulmaktadır. (Örn: Knetter and Prusa (2004)). Bu nedenle, açıklayıcı değişkenler ile birlikte modele yıl kukla değişkenleri de eklenmiştir (γ_t). Bu kukla değişkenler sadece makroekonomik gelişmeleri kontrol etmekle kalmayıp, soruşturma sayılarını etkileyebilecek diğer politik ve sosyal meseleleri de kontrol etmeyi sağlamaktadır.

Yerel sanayinin açmış olduğu antidamping soruşturma sayısı sayılabilir özellikte olduğundan, modelin tahmini Türkcan ve Dişbudak'ın (2005) çalışmasında olduğu gibi Negatif Binomial Regresyon (NBR) ile yapılacaktır. Bağımlı değişken sayılabilir veri (count data) olduğunda klasik regresyon sapmalı (biased) sonuçlar vereceğinden, kullanılacak iki alternatif model Poisson ve Negatif Binomial modelleridir. Poisson modeli bağımlı değişkenin ortalamasının ve varyansının aynı olması varsayımına dayandığından, Negatif Binomial model ile tahmin yapmak bu çalışma için en ideal olanıdır (Lawless (1987)). Zira, bağımlı değişken için aşırı yayılım (overdispersion) söz konusudur.³

Aggarwal (2004) ve Türkcan ve Dişbudak (2005) makaleleri modelleme ile ilgili bir önemli noktaya daha temas etmektedir. O da bağımsız değişkenlerin gecikme yapısıdır. Her iki çalışmada soruşturmayı yürüten kuruluşların soruşturmadan bir yıl önceki üretim ve fiyatlandırma verilerini kullanmasından dolayı, bağımsız değişkenlerin bir yıl gecikme ile modele dahil edilmesinin daha uygun olduğunu belirtmektedir.⁴ Bu modelde de aynı yöntem kullanılmış ve sanayi büyüklüğü, üretim ve ithalat verileri bir yıl gecikmeli olarak modelde yer almıştır.

Bu çalışmada antidampinge ait veriler Dünya Bankası'na ait Geçici Ticaret Korumaları Veri Tabanı'ndan elde edilmiştir (Bown, 2012). Bu veri tabanı her ülke için soruşturmanın açıldığı tarihi, hedef ülkeyi ve söz konusu ürünü ayrıca soruşturmanın sonucuna dair detayları içermektedir. Bu veri tabanındaki soruşturmaların her biri için ürün kodları toplanarak, yine Dünya Bankası'na ait "Ticaret, Üretim ve Koruma" veri tabanındaki sanayi kodları ile eşleştirilmiştir. Yerel sanayilere ait istihdam, üretim ve ithalat verileri de yine bu veri tabanından elde edilmiş ve antidamping verileri ile birleştirilmiştir. Ticaret, Üretim ve Koruma veri tabanı 2004 yılı sonrası için mevcut olmadığından dolayı ampirik analiz 1989 ile 2004 yılları arasında kapsamaktadır.

³ Literatürde Negatif Binomial modelin kullanıldığı diğer bir çalışma da Aggarwal (2007) tarafından ülke bazlı veri ile yapılmıştır.

⁴ Türkiye'de antidamping soruşturmaları ortalama olarak bir yıldan önce tamamlanmaktadır.

5. Ampirik Sonuçlar

NBR modeli kullanılarak tahmin edilen modelin sonuçları Tablo 4'te sunulmaktadır. Bu sonuçlar NBR modelinden elde edilen etki hızı oranını (IRR:incidence rate ratio) göstermektedir. IRR değerinin 1'den yüksek olması pozitif, aşağıda olması ise negatif bir etki olarak yorumlanır. Modelde kullanılan bütün açıklayıcı değişkenler istatistiki olarak anlamlı bulunmuştur. İlk olarak sanayi büyüklüğünü ölçmek üzere kullanılan toplam istihdam değişkenine bakıldığında, bu değişkenin açılan antidamping soruşturmasına pozitif bir etki yaptığı gözlemlenmektedir.

Bu noktada soruşturma maliyeti ve lobcilik hipotezinin Türkiye özelinde geçerli olduğu söylenebilir. Tablo 3'de de gösterildiği gibi Türkiye'nin çok fazla istihdam yaratan dokuma ve demir elik gibi sektörleri birçok soruşturmada kendini gösterirken; tütün, ağaç, kağıt gibi sanayiler tek bir soruşturma dahi açmamışlardır. Özellikle dokuma sanayinin organize bir şekilde ve iş dernekleri aracılıkları ile açtıkları soruşturmalar basında da oldukça sık yer edinmektedir. Özetle, antidamping soruşturmaları sayısında sanayinin büyüklüğü temel bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır, bu da hem sanayinin mali gücü hem de lobcilik yetisi ile izah edilmektedir.

Bir sanayinin üretimindeki yüzdelik değişimin etkisi hipotezle tutarlı olarak negatif gözükmektedir. Ekonomik olarak yorumlanacak olursa, üretimdeki % 1'lik düşüş açılan antidamping soruşturması sayısını % 37 arttırmaktadır. Bu sonuç göstermektedir ki, antidamping soruşturmaları yerel sanayinin performansı ile doğru orantılıdır. Bu noktada soruşturmayı yürüten kuruluşların da açılan antidamping soruşturmasının damping ile mi, yoksa ülkedeki kötü ekonomik gidişatin yerel sanayiye yansması ile mi alakalı olduğunu ayrıştırma noktasında ustalıkla analiz yapmaları gerekecektir. Aksi takdirde, antidamping soruşturmaları suistimale açıktır. Ülke bazlı çalışmalarında Knetter ve Prusa (2004)'da bu noktaya dikkat çekmekte ve resesyon dönemlerinde yerel üreticilerin antidampingde daha fazla sarıldıklarını ortaya koymaktadır.

Son olarak, yerel sanayinin uluslararası rekabete maruz kalması 3 numaralı hipotezle tutarlı olarak açılan antidamping soruşturması sayısını arttırmaktadır. Yerel sanayiye ait ürünlerin ithalatı arttıkça iç piyasadaki baskılar artacak, tarifeler WTO anlaşmaları ve Gümrük Birliği nedeni ile belli seviyelerin üstüne çıkamayacağından dolayı, yerel üreticiler bu baskıdan geçici önlem talep ederek korunmaya çalıştıkları gözlemlenmektedir. İthalatın arttığı yıllarda antidamping soruşturmalarının çoğalması, ithalattaki artışın soruşturmayı açan firma veya mesleki birliklerin soruşturmada sunacakları deliller açısından önem arz etmesi ve soruşturmalarını daha güçlü hale getirmelerine bağlanabilir. Soruşturmayı kazanma ihtimalini yüksek gören firmalar soruşturma açma yönünde daha istekli olacaklardır.

6. Sonuç

Son yıllarda ithalat tarifeleri ticaret anlaşmaları, gümrük birlikleri ve WTO kurallarınca tüm dünyada çok düşük seviyelerde seyretmektedir. Ancak, WTO belli durumlarda ülkelerin geçici tedbirler almalarına müsaade etmiş ve antidamping vergileri bu geçici tedbirler arasında dünyada en aktif kullanılan yöntem haline gelmiştir. Antidamping uygulamaları tüm dünyaya hızla yayılırken, Türkiye’de en fazla antidamping kullanan gelişmiş ülkeler arasında kendisine yer edinmiştir. Türkiye bugüne kadar 1000’in üzerinde ürün için 40’ın üzerinde ülkeye antidamping soruşturması açmış ve bu soruşturmalardan ekseriyetle koruyucu önlem kararı çıkartmıştır.

Türkiye son derece aktif bir antidamping uygulayıcısı olmasına rağmen, antidamping yazınında spesifik olarak Türkiye’yi analiz eden çalışma sayısı bir iki istisna dışında yoktur. Bu çalışma bu açıdan çok önemli bir boşluğu doldurmuş ve detaylı antidamping verileri ile yerel sanayinin üretim ve ithalat verilerini birleştirerek, çok kapsamlı bir analiz ortaya koymuştur.

1989-2004 yılları arası antidamping ve sanayi verileri kullanılarak ve NBR modeli ile tahmin edilerek bulunan sonuçlar göstermektedir ki yerel sanayinin antidamping soruşturma sayısı sanayinin büyüklüğü, ekonomik performansı ve uluslararası rekabetteki artış ile doğrudan ilişkilidir. Ölçek olarak daha büyük sanayilerin daha fazla antidamping soruşturması açması soruşturmaların maliyetinin ve lobcilik yetisinin önemini ortaya koymaktadır. Ayrıca küçük sanayilerin çok fazla antidamping soruşturmasında yer almaması, özellikle de çalışmanın yapıldığı yıllar baz alındığında 28 adet yerel sanayinin yarısına yakınının hiçbir antidamping soruşturması açmamış olması bunun olayın politik boyutunu da gözler önüne sermektedir. Bunun yanında yerel sanayinin ekonomik olarak iyi performans gösterdiği yıllarda antidamping soruşturmalarında bir azalma gözükmektedir. Son olarak sonuçlar yerel sanayinin ürettiği ürünlerin ithalatındaki artıştan kaynaklanan piyasa baskılarının antidamping soruşturma sayısını arttırdığını ortaya koymaktadır.

Kaynaklar

- Aggarwal, A., (2004), "Patterns and Determinants of Anti-Dumping: A Worldwide Perspective". *World Development*, 32(6), 1043-1057.
- Avsar V. (2013), "Antidumping, Retaliation threats and Export Prices", *World Bank Economic Review*, 27(1), 133-148.
- Avsar. (2013), "Trade effects of Turkey's Antidumping Duties", *Uludağ Üniversitesi İİBF Dergisi*, baskıda.
- Belderbos, R. (1997), "Antidumping and Tariff Jumping: Japanese Firms DFI in the European Union and the United States." *Review of World Economics*, 133 (3), 419-45.
- Bown, C. P. (2008), *The WTO and antidumping in developing countries. Economics & Politics*, 20(2), 255-288. (Erişim: 23.07.2013).
- Bown, C. (2012), "Global Antidumping Database." Washington, DC: <http://econ.worldbank.org/ttbd/gad>.
- Dişbudak, C. ve K. Türkcan (2005), Antidamping Uygulamalarının Ekonometrik Analizi: Türkiye Örneği. *İktisat İşletme ve Finans*, 20(233), 149-164.
- Feinberg, R. ve K. Reynolds (2006), "The Spread of Antidumping Regimes and the Role of Retaliation in Filings." *Southern Economic Journal*, 72 (4), 877-90.
- Ganguli, B. (2008), "The Trade Effects of Indian Antidumping Actions." *Review of International Economics* 16(5), 930-94.
- Knetter, M.. ve T. J. Prusa, (2003), "Macroeconomic Factors and Antidumping Filings: Evidence from Four Countries". *Journal of International Economics*, 61, 1-17.
- Konings, J., ve H. Vandenbussche. (2005), "Antidumping protection and markups of domestic firms." *Journal of International Economics*, 65(1), 151-165.
- Lasagni, A. (2000), Does Country-Targeted Antidumping Policy by the EU Create Trade Diversion, *Journal of World Trade* 34(4), 137-159.
- Malhotra N., ve H. Rus. (2009), "The Effectiveness of the Canadian Antidumping Regime." *Canadian Public Policy* 35(2), 187-202
- Prusa T. (2001), "On the Spread and Impact of Antidumping." *Canadian Journal of Economics* 34 (3), 591-611.
- Staiger, R. ve F. Wolak. (1994), "Measuring Industry Specific Protection: Antidumping in the United States," *Microeconomics*, 1994, 51-103.

Zanardi, M. ve M. Moore (2011), " Trade Liberalization and Antidumping: Is There a Substitution Effect?," Review of Development Economics, 15(4), 601-619.

Tablo 1. Türkiye'nin Antidamping Soruşturmalarının Yıllara G6re Dağılımları

Yıl	Soruşturma sayısı	Kabul edilen soruşturma sayısı
1989	8	5
1990	17	8
1991	13	7
1992	4	4
1993	7	5
1994	21	8
1995	-	-
1996	-	-
1997	5	1
1998	1	1
1999	8	7
2000	7	7
2001	15	14
2002	17	17
2003	17	17
2004	32	32
2005	12	12
2006	8	8
2007	6	6
2008	23	18
2009	6	4
2010	2	2

Kaynak: D6nya Bankası Geçici Ticaret Korumaları Veri Tabanı.

Tablo 2. Ülkelere göre Antidamping Soruşturmalarının Dağılımı (1989-2004)

Ülke	Toplam soruşturma	Kabul edilen soruşturma
Çin	53	47
Tayvan	17	14
Romanya	10	9
Hindistan	9	6
Rusya	9	6
Güney Kore	9	8
Tayland	8	7
Endonezya	5	3
Macaristan	5	4
Vietnam	4	4
Bulgaristan	4	3
Ukrayna	3	3
Saudi Arabia	3	2
Yugoslavya	3	1
Malezya	3	3
Pakistan	3	1
Polonya	2	1
Hollanda	2	2
Finlandiya	2	2
Almanya	2	1
Hong Kong	2	0
Sri Lanka	2	2
Çekoslavya	2	1
Brezilya	2	1
Sri Lanka	2	2
İtalya	2	2
Japonya	2	0
İsrail	1	1
ABD	1	1
Belarus	1	1
Belçika	1	1
Hırvatistan	1	0
Avrupa Birliği	1	0
Mısır	1	0
Fransa	1	0
Gürcistan	1	0
Yunanistan	1	1
Sovyetler Birliği	1	0
İran	1	0
Moldova	1	1
Doğu Almanya	1	0

Kaynak: Dünya Bankası Geçici Ticaret Korumaları

Tablo 3. Sanayilere göre Antidamping Soruşturmalarının Dağılımı (1989-2004)

Kaynak: Dünya Bankası Geçici Ticaret Korumaları Veri Tabanı

ISIC	Tanım	Soruşturma sayısı	Kabul Edilen Soruşturma	Ürün
311	Gıda Maddeleri Sanayii	-	-	-
313	İçki Sanayii	-	-	-
314	Tütün Sanayii	-	-	-
321	Dokuma Sanayii	51	35	146
322	Ayakkabı Dışında Giyim	-	-	-
323	Deri İşleme Sanayii	-	-	-
324	Ayakkabı Sanayii	-	-	-
331	Ağaç ve Mantar Ürünleri	-	-	-
332	Ağaç Mobilya ve Mefruşat	-	-	-
341	Kağıt ve Kağıt Ürünleri İmali	6	2	2
342	Basım ve İlgili Sanayii	-	-	-
351	Ana Kimya Sanayii	31	26	8
352	Diğer Kimyasal Ürünler Sa-	-	-	-
353	Petrol Rafineleri ve Tasfiye-	-	-	-
354	Çeşitli Petrol ve Kömür Tü-	-	-	-
355	Lastik Ürünleri Sanayii	22	22	18
356	Başka Yerde Tasnif Edilmiş	-	-	-
361	Çanak, Çömlek, Çini, Porse-	1	1	1
362	Cam ve Camdan Mamül	7	6	7
369	Taş ve Toprağa dayalı Diğer	1	0	1
371	Demir ve Çelik Metal Ana	15	12	11
372	Demir ve Çelik Dışında Me-	2	2	1
381	Metal Eşya Sanayii (Makina	11	11	7
382	Makine Sanayii (Elektrikli	8	4	5
383	Elektrik Makinaları, Cihazları	2	2	3
384	Taşıt Araçları Sanayii	6	3	3
385	Mesleki ve İlmi Aletler	4	1	3
390	Diğer İmalat Sanayii	11	10	11

Tablo 4. Negatif Binomial Regresyon Modeli Tahmin Sonuçları

<u>Bağımlı değişken: Yerel sanayinin açtığı antidumping soruşturması sayısı</u>	
$\log(emp_{i,t-1})$	1.15 (6.67)***
$Outputgr_{i,t-1}$	0.63 (1.97)**
$Impgr_{i,t-1}$	1.29 (2.59)**
<u>Yıl kukla değişkenler</u>	✓
<u>Wald test</u>	15.65
<u>Gözlem sayısı</u>	442

Notlar: ***/**/* sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık seviyelerini göstermektedir. Tahminler IIR olarak sunulmuştur. Parantez içinde ilgili parametrenin z-istatistikleridir.